

Gure eskizofreniaz

J.L. DAVANT

BI zatitan banaturik bizi da iparraldeko abertzale bakoitza eta orohar euskaldun bakoitza: batetik baskoen naziokoa da jaiotzez (eta hizkuntzaz?), bestetik Frantziako hiritarra nahi ala ez. Eskizofrenia hori berriz bizi izan dugu nabarmenki azken bozka horietan. Gure sortzarozko nortasunak ez du lekurik eduki, gure izaite naturala zentsuraturik egon da 'de facto'. Bakarrik azaldu eta mintzatu da inposatzen diguten hiritargoa: horren izenean dugu botua eman iparraldeko euskaldunok.

Baldin euskaldungoa hastetik bazter utzi badute hauteskunde horiek, ez da zorte txarrez horrela gertatu: ez zitakeen beste gisaz izan, ikusirik Estatu honen jatorria, historia, esentzia, existentzia eta gainerako guzua. Egia bakun eta soil hori bi aldiz erdi ahanzia genuen batzuek, 1974an eta 1981ean, Mitterrand hautagaiak hitzemaiten zigunari fidatuz. Azkenean ulertu behar izan dugu baldin Parisek meza bat balio bazuen, are Frantziako errege-tza zer nahi zin eta minez ordain dezaketela Henri IV.aren ondoko berriek. Sakonkiago, euskaldungoak toki guti du geronen lurretan eta batere ez bistan dena Frantzia beheko herretan.

Eguneroko bizian bizi duguna da hori. Ezin ebakizkoa da gure bi zati kontrajarrien arteko korropiloa. Ber denboran elgarrekin ezin konponduak dira biak. Beraz bakoitza bere aldetik ari da ahal bezala, haurride siamarren antzo. Nire jakinean frantses hiritargoa lagatu duen bakarra oraindikoa da Marc Legasse da, bere burua separatistatzat agertuz argi eta garbi. Jarraikilerik ez du horretan. Falta zaiona, Alexandro handiaren ezpata da.

Stalinek galdatzen omen zuen: zenbat tanke du Aita Sainduak? Halere bigarrenak lehenaren inperioa erortzen lagundu zuen azkenean, Troiako zaldia Poloniatik sartuz. Guk ere aski zinez sinesten baldin badugu, aterabide bat aurkituko dugu agian noizbait.

Gizonaaa!

IÑAKI SEGUROLA

ORAIN, okerrean bapo saiatuarren, txotxa baino zuzenago eta mendigoizaleak baino jatorrago ibiltzea besterik egiten ez badugu ere, 'haurtzaro' izeneko gure mundu-aldi goiztar hartan ez genuen nahita-ere deus zuzenik egiten.

Aingeru xuri izateari utzi bezain fite, demoniozko umezar amorragarritzat izan ginen deklaratuak: ordutik goiti gure jardute guztiak tema izanen ziren, gure egite guztiak axio. Eta nola ongi esanak beti edo gehienez gaizki aditzen genituen, han ariko ginen noiznahi gaiztakerian eta litxarrerian; gure ordutako jakitate ezjakin hartaz argituak, nonbaitetik debalde baina kostata inguratutako sagar heltzakaren bati gozoago iritziko genion etxean amak 'hobe-beharrez eta maitekiro' emandakoari baino: zuzenbidearen ustelaz ondotox jabetuak izaki gu ordurako.

Baina kontuz, hemen duk-eta, bai, bazetorrek... nor gero? «gizonaaa!» eman du abixu gutako batek; bazterrak larri, begizuloak izu, heriozko pilpiran bihoizkoak, eta umemalo zital hura atzetik desapioka jo-ta-bertan txikituko gaituela, eman behar digula eskarmentu on baina. «Gizonaaa!», oiuhu lazgarria, etsaiaren adierazle unibertsala; gizona, bat eta bera, orotan berbera, ez-gizon guztien gurutzea, gure ixilpeko bizipozak hondatu beste lanik ez zue-na, gizaki edo gauzaki kankailua, zatarra, espartzuko bihotzaren jabea: hark asmatuak dira gizondu-beharra, gizatasuna, gizarte eta gainerako giza-gauza itsusi denak, eta baita Gizonaren Eskubideak ere (dituen guztiak kendu nigatik!).

Behin honuzkero gizonak ez du erremedio-rik. Hargatik kantatu bide zuen Lazkaoemendin jaio eta inon hazi ez zen gizontxoak, hain egoki eta hain dotore: «usteldu-eta ontzen baitira / mizpira eta gizona».

EL DIARIO VASCO

Salbu izango ahal gara!

Azkenean atzo inauguratu zen autobia. Odoia, izerdia eta malkoak kosta izan da, kolore berdeko malko ugari, milioika, milaka milioi malko. Baina azkenean Iruñetik, Nafarroatik hurbilago gaude. Dudarik gabe, konboi berezian itzuli ahal izango dizkiegu gure armarritik hain aspaldi ez dela desagertutako kanoiak, baina ez Belaten zehar, Leizarandik baizik. Ez ditut harrotu nahi trazaketaren egokitasunaz edo azken urteotan egin diren paktu gutxi-asko se-

Hitzezko iragarkiak. Corcuera jaunak bere bezero eta lagunei jakinarazten die aurki aldatuko dela egoitzaz; helbidea hemendik gutxira jakinaraziko da Entzutegi Nazionalaren auto baten bidez.

MARTÍN MORALES / ABC

kretuez izandako polemika zaharrak. Hor dago. Ongi etorria. Baina, bat-batean,

telebistan agintariak zinta mozten, ezinbesteko arriskua, irribarreak ikusi

eta estreinatzeko ezin eutsizko gogoak sentitu ondoren, eldarniozko ikara sortu zitzaidan. Izerdi hotz batek perlatu zuen nire bekokia... Eta hori balitz egunen batean Corsa zuri baten bolantera hilko naizen toki? Inondik ere zoritxarra izango bailitzateke joan-etorria Azpirotzen zehar gutxienez berrogeita hamar aldiz egin eta osorik atera ondoren azkenak autobiko zuzen eder batean egin behar izatea, seinaleztapen urdinekoa, bi mila metrora zerbitzugune bat dagoela adierazten duena, toki bat aipatzearen, Areso herri ikusgarriaren aurretik-igartzean...

INAZIO MUJICA IRAOLA

ZUZENDARIARI

Asier Arangurenen gozamenerako

Beti uste izan dut hizkuntza baten aberastasuna gordetzeko eta egokiro garatzeko eguneroko hitzen erabilera zuzena dela funtsezkoena. Horregatik min berezia egiten die gure belarriek haiek oker edo trakets erabiltzeak. Eta horregatik, hain zuzen ere, larunbatero-larunbatero afaria mingostu egiten didak, gozatu orde, hire «disfrutatu» irribarretsu horrekin, Asier?

Nongo euskal hiztegitan aurkitu duk hitz hori? Halako komunikabide garrantzitsutik aritzeko, ez al duk uste heurre komunikatzeko tresna balio-tsuen, hizkuntza, pixka bat gozatu beharra dagoela, arreta berezia zor zaiola? Horretarako ez zegok batere gaizki noizean behin begiradaxo bat ematea hiztegiei. Begira ieziakok Hauta-Lanerakoan gozatu hitzari eta ikusiko dut zein aberatsa den, zenbat adiera dituen. Hiztegia begiratzek aspertzten bahau, berriz, zabaldu bela-

rriak edo begiak eta ederki gozatuko haiz hitz horren aberastasunaz euskaldun hiztun jatorren jardunetan edo idazle argien liburuetan.

Gozatu, Asier!

IÑAKI ZUBIZARRETA

Donostia

Egiatzko iraultza

Anguita jaunak 'Leninen semetzat' eta komunistek 'Iraultzaren seme-alabatza' hartzen dutela beren burua esateak harrituta uzten nau.

Zein Iraultzaz dabil hizketan Leninek berak sovieten boterea suntsituz eta azken errebelamendu iraultzailea, Kronstadtekoa, itzaliz traizionatu zuenean? Alexandr Berkmanek idatziko zuen: «Kronstadteko Alderdi Komunistaren diktadura eta Iraultza inkompatibleak ziren».

'Izvestia-k' 1921eko martxoaren 8an aitortua, «Urriko Iraultzaren bidez giza maila langileak bere askapena

lortzea itxaroten zen. Baina emaitza giza pertsonaren esklabutasun handiagoa izan zen. Poliziaren boterea usurpatzaileen, komunisten, eskutara erori zen langileei askatasuna eman beharrean, Txeka modura beldur konstantea ezarri zuten».

Listerren omenez zabiltzatenean, berak Aragoin nekazari kolektibitateak eta Gerra Zibilean antifaxista erretaguardia sarraskitu zituen, iraultzaren izenean milioika heriotzaren eragileen alde zaudete, sekulako krimenak babestuz eta oroimen kolektiboa traizionatzen duzue.

«Baina txarrena eta kriminalena izpiritu-esklabutasuna zen: komunistek langileen animetan eskuak jarri zituzten eta bakoitzak aginduen modura pentsa dezaten fortzatu zuten. Errazago da heriotza bera diktadura komunistaren azpian bizitzea baino». —'Izvestia', 1921eko martxoaren 8a—.

IMANOL RUIZ PEREZ

Donostia

GAIA JARRITA

Dantzari Eguna

Euskal dantzak Oñatin gaurkoan bezero, egun koloretsua izango da gero! Gazte-gazterik heldu behar zaio bero, indartsu nahi badugu gaur bezala gero: ospatu egun batez, bizi egunero

IÑAKI MURUA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90

OJDK IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDAI

Kontseilari Ordezkarria: IÑAKI URÍA

Zuzendaria: MARTXEL OJAMENDI

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Egoitza nagusia: Gudarien etorbidea, z/g. 20140 Andoain
☎ 30 02 22 / Erredakzio faxa: 30 02 55 / Publizitateko faxa: 30 07 07

Araba: San Antonio, 20-Tekker. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13.esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iruñea
☎ 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Eparantza, 2-1.ekerra. / 48003 Bilbo
☎ 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurre / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Posta
kutxatila, / 64100 Bajona / ☎ 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11